

L'Organització i finançament del primer viatge colombí

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 13-07-2011

És cert que el primer viatge de descoberta al Nou Món el va pagar la reina de Castella? A final del s. XIX diversos historiadors espanyols ja van dir que es tractava d'una falla, perquè la reina havia empenyorat les joies de la corona a bankers de València i Barcelona a canvi de fons per a la conquesta de Granada. Aquest article exposa l'altra cara de la moneda que ens permet vincular aquella primera expedició transoceànica amb Catalunya i la Cancelleria reial catalana.

Fins fa pocs anys, encara es creia que el finançament de l'expedició l'havia dut a terme la reina Isabel, tota sola, com a senyora exclusiva de Castella, sense cap mena de participació catalana. I que els diners els havia aportat ella després d'empenyorar les seves joies. Però a les darreries del segle XIX, diversos historiadors espanyols ja van denunciar que això era un mite. I a començament del segle XX En Francesc Martínez i Martínez ho va corroborar aportant documentació que evidenciava que, efectivament, es tractava d'una falla, perquè la reina ja havia empenyorat les joies a bankers valencians i barcelonins, a canvi de diners per a la conquesta de Granada.

A més a més, els cronistes ens parlen amb prou precisió que l'entorn que va ajudar En Colom i el va afavorir estava format per membres de la Cancelleria reial catalana, entre els quals hi havia En Lluís de Santàngel, tresorer general de la Corona, que va aportar els diners; En Joan de Coloma, secretari reial, que va signar el contracte de descoberta amb En Colom; Mossèn Joan Pere, del Molí de Pals, home de la Cort i responsable del comerç exterior de Catalunya, que el va preparar conjuntament amb En Coloma; En Joan Ruiz de Calcena, que el va segellar; En Gabriel Sanxis, escrivà de racions, En Joan Cabrero, cambrer del rei; En Jaume Ferrer, secretari reial i cosmògraf, que assessora els monarques en temes nàutics i amb qui En Colom es carteja; o l'Alfons de la Cavalleria, vicecanceller d'Aragó, Catalunya i València, que fa els preparatius per a l'edició de la carta d'En Colom, en la qual l'únic protagonista i impulsor de l'empresa és sempre el rei Ferran.

A més a més, des que En Colom va arribar a les terres governades pels Reis Catòlics fins al moment darrer d'embarcar-

---

se cap al Nou Món, tot sovint apareix el ducat com a moneda de pagament. Doncs bé, a Castella no hi van haver ducats fins després de la Pragmàtica de Medina del Campo, del 13 de juny del 1497, mentre que als diversos Estats de Catalunya era una moneda corrent. I per això mateix, perquè si el pagament es va fer amb moneda catalana, és que l'organització també ho era, En Jaume Ramon i Vila, ens adverteix que "En Barcelona se provehí á Cristofol Colom (qui fou lo qui descobrí las Indias) de 17 milia ducats ques prengueren prestats de Lluís de St. Angel, escribá de raciones del Rei Catolich, com consta per scripturas auténticas recónditas en lo Racional de Barcelona, ab las cuales provehí Cristofol Colom la armada que feu per lo principi del descobriment de esta empresa".

Jordi Bilbeny